

Hlavní body mého vstupu:

Sociální podnikání a zplnomocnění (Nedržím se zcela instrukcí panelu, protože toho nemám moc co říct k právu financování, kontrolingu a marketingu).

Švédský kontext:

300 a více pracovních integračních sociálních podniků. Většina z nich má formu pracovních družstev a tvoří součást obecné legislativy družstev. Neexistuje žádná speciální legislativa.

1/3 ve Skoopi - zájmová organizace pro WISEs (pracovní integrační sociální podniky). Naším cílem je zdvojnásobit jejich počet.

Avšak více jsou sociální podniky organizovány v zaměstnavatelských organizacích, kde jsou pracovníci chráněni kolektivními smlouvami, které upravují výše mezd, pracovní podmínky, poněkud unikátní situace v Evropě.

25-50 nových WISEs je každoročně vytvořeno - růstové odvětví (čísla budou ověřena)

Máme dobrovolný veřejný registr sociálních podniků - musí být splněna čtyři kritéria:

- Cíl pracovní integrace
- Zisky musí být reinvestovány
- Nezávislost na veřejnosti (státu)
- Zapojení / kontrola jednotlivými pracovníky

Ve stručnosti WISE je kolektivní podnik se sociálními cíli založený na zplnomocnění jednotlivců.

Zaměřím se na čtvrté kritérium **zapojení prostřednictvím zplnomocnění**

Zahajovací fáze - jak podpořit nový sociální podnik

Zahajovací kroky jsou založeny na:

- Organizaci setkávání (porad) s cílem vzájemného učení (nikoliv hierarchický proces učení, ale demokratický - cení se zkušenosti každého jednotlivce).

- Potřebě najít práci
- Zájmu zapojit se
- Identifikaci dobrých praktik (modely WISE, které existují jak ve Švédsku, tak v zahraničí; například v Itálii, nikoliv však tak moc ve Spojeném Království Velké Británie a Severního Irska)

Nicméně iniciátoři byli často aktivní v občanských sociálních společnostech a ve veřejném sektoru.

Ve Švédsku se často používají podpůrné struktury. Funguje tu síť družstevních rozvojových agentur (ve všech regionech), které mobilizují lidi se zájmem vytvořit kolektivní podnik.

Tím je "Coompanion" - kolektivní podnik / asociace, která je ve své podobě částečně financována z veřejných zdrojů (státu, regionu, fondů EU).

Existují tu také další struktury a fungující sociální podniky, které se zaměřují na podporu založení družstev, ale "Coompanion" je dominantní.

Existující podnik

Kariérní cesta (zejména družstevní podnik)

První fáze **Účastník** (placený ze sociálních služeb a veřejných (státních) zaměstnaneckých agentur)

Druhá fáze **Spolupracovník** (zaměstnaný sociálním podnikem)

Třetí fáze **Člen / vlastník družstva**

Cesta ke kariéře a zplnomocnění

Několik modelů - já však používám model, který je poměrně dobře známý a rozšiřuje se i jinde. Je o budování kapacity lidských bytostí.

Každý jednotlivec je lidskou bytostí - a musí být viděn a musí mu být nasloucháno. Účastníci pochází z velmi odlišných složitých prostředí; kriminalita, vězení, drogová závislost, prostituce, sexuální obtěžování, psychická onemocnění. Nikdo jim předtím nenaslouchal. Je to nová zkušenost.

Neexistují tu žádní vůdci, kteří rozhodují.

Společné porady pro vzájemné učení a plánování pracovních úkolů. Každé ráno a v poledne a pravidelné týdenní porady - práce by měla být vykonávána společně. U každého člověka se identifikují jeho pozitiva, nikoliv negativa.

Pro každého člověka se společně s ním nastavuje individuální plán. Kontakty se státními úřady nejsou činěny individuálně, ale vždy jsou týmově podpořeny.

Zdůraznění vzájemného demokratického procesu učení. Založení na jedinečných zkušenostech každého jednotlivce.

Je důležité identifikovat a následovat ideální/ dobré modely.....(více na toto téma)

Modely “motivačního vedení pohovorů” jsou používány např. u aprobovaných (diplomovaných) osob uvnitř a vně podniku – model založený na partnerství/přátelství mezi “poradcem” a klientem.

Pár bodů k **vysvětlení “motivačního vedení pohovorů”**

- Motivace ke změně je vyvolána ze strany klienta a není vnucována vnějšími silami
- Klient, nikoliv poradce, má za úkol jasně vyjádřit a vyřešit svou nevyhraněnost
- Přímé přesvědčování není efektivní metodou vyřešení nevyhraněnosti
- Poradce je direktivním, tak aby pomohl klientovi jeho nevyhraněnost prozkoumat a vyřešit

Další používaný model je “salutogenné vedení” (Antonovsky)

Termín popisuje přístup soustředící se na faktory podporující zdraví člověka a jeho celkovou pohodu spíše než na faktory způsobující nemoc.

Zde je několik aspektů k tématu lidská a demokratická stránka zplnomocnění. Vytváření lidské kapacity.

Je tu ale i dimenze budování profesionální kapacity. Jak řídit podnik finančně dlouhodobě udržitelně, orientovaně na trh, inovativně, aby podporoval nové nápady a přístupy a aby produkoval nové služby a výrobky.

Mezi tvorbou lidské a profesionální kapacity existuje jasná vazba. Zplnomocnění lidé budou inovativnější ve svém myšlení, produkci budou organizovat novými a efektivnějšími způsoby, nebudou uzavřeni v tradiční hierarchické podnikové struktuře.

Zplnomocnění znamená, že jejich podnikatelský duch – každý v sobě má podnikatelského ducha – může být využit pro řízení efektivního podniku.

Trochu více o podnikání a podnikatelském duchu osobně....

Formální instituce založené na zplnomocnění jsou nacházeny v demokratických formách podniků, které se ve Švédsku hlavně používají u pracovních integračních sociálních podniků, zejména u zaměstnaneckých družstev. Poslední fází kariérní cesty je, že se stanete členem družstva. Ta – což je ale normální – může trvat pár let.

Výzvami pro Skoopi vyjma posílení organizace jsou:

- Získat více členů a podporovat politiku na posílení sociálního podniku
- Organizovat a podporovat dobré modely vedoucí k budování kapacity
- Šíření modelů dobré praxe v sociálním podnikání

Certifikace (benchmarking, označení) sociálních podniků je klíčovým bodem.

Raději bychom podporovali certifikační model, který je nastaven naší organizací. Systém standardů kritérií pro WISE (viz výše uvedená 4 kritéria), která by měla být definována naší organizací a která jsou poté následována různými způsoby benchmarkingu a společensky rovným posouzením např. ověření standardů jiným podnikem (podniky).